

Partiū gene-
rationis subser-
uentis brevis
enumeratio.

Vtendi appe-
ritus generati-
onis organum
adfectus.

videtur unq̄ instituta fuisse. Prouidi uerò solertisq̄ rerum Opificis opera, quæ multis annorū millibus iam suffecerunt & perdurarunt, adhuc permanēt, mirabili quadam arte ab ipso inuenta, ut semper pro hominibus qui corrumpuntur noui succedant, perpetuaq̄ speciei conseruatio fiat. Homines namq̄ initio ita extruxit, ut unus quidem potissimū fetus principij rationē expor- geret, alter autem id suscipiens fetū enutritet foueretq̄. Sic uiro organa, testes scilicet ipsos in didit, quæ præcipuum noui constituendi hominis principium efformarent, uasa illis adiungēs duplicia: alia quidem materiā ex qua hī apte semen cōficerent apportantia, alia uerò iam con- fectū in unū meatū, qui opportunē id in uterū projiciat, deductū. Is enim mulieri dat, ut prin- cipij hoc cōcipiat: deinde is quoq̄ uasis cōferitur, quorū beneficio genitura temporis successu enutriatur, ac præcipuo Naturæ miraculo in nouum hominem prodeat. Interim & testes uas- saq̄ illorū functionibus seruientia uterui sibi uendicat, ut & mulier aliquā primarij principij ra- tionē fecui adiiciat. Quinetiā his omnibus non hominū duntaxat, sed & cæterorū animalū ge- nerationi famulantibus organis meras cōmiscendorū corporū libidines, & peculiare quandā delectationis uim ad generationē rerum Opifex copulauit, ipsi uerò animē ea usura mirabilem quandam & indicibilem appetitū quoq̄ elargiens. A quo usu animalia incitata & stimula- ta, etiā si stulta aut iuuenilia, aut ratione priuata prorsus fuerint, prouident tamē successione spe- ciei, haud secus q̄ si omnino essent prudentia. Quū enim Opifex haud ignoraret substantiā, ex qua instrumenta generationi subseruientia creauit, perfectam sapientiā neutiq̄ admittere illece- bram & uelut inelcationē, quam solam accipere poterāt, ad salutē conseruationemq̄ speciei hīs indidit, delectationē uehementissimā illarū partiū usui adiiciens. Atq̄ hinc illa in Timæo Plato- nis de generationis amore à rerū Opifice nobis ingenta disferentis est sententia: Quocirca pu- dendorū naturæ in uiris insita uis inobediens ac imperiosa, & quasi animal nō exaudiet ratio- nem, furiosarū libidinū uolentia, subiicere sibi cuncta conatur. Vulua quoq̄ & uterus in fecmi- nis pari ratione animal auidū generandi, si in tempestiue diuq̄ a generando abstineat, a grē fert- morā, plurimumq̄ indignatur. Vt modò nihil dicā de amore, quo animalia suos prosequuntur- fetus: & temperie à Natura mulieri priuatim cōcessa, ut nō solū utero adhuc cōtento fecui ali- mentū subministrat, uerū natū quoq̄ suis mamillis tam sedulò & sollicitē enutrit. Quā uerò affabrē hasperinde ac reliqua generationi subministrantia organa extructa sint, iam paulatim auditurus es, quum cuiusq̄ organi situm, formam, substantiam, connexum, uasa, nervos, ortū, inuolucra, quibus integitur aut constat, ductus, actiones, usus, & eius generis reliqua, à uiro- rum organis statuens sermonis initium, prosequi pergā.

DE VIRO- RUM ORGANIS GENERATIO- ni subseruientibus. Caput XIII.

PRÆSENTIA organa primū uigesima figura, mox uigesima secunda & uigesima tertia absolutissimē exprimuntur, quemadmodum earum Index manifestò edocuit.

Quæstiones
de controuer-
sione de gene-
rationis orga-
nis obuiæ.

TRI semen primariū hominis effectiū esse principij, medicis iuxta ac phi- losophis concessum est omnibus: mulierē uerò semen emittere, & effectiui principij partē præbere, Aristoteles & alij pleriq̄ inficiantur. Rursus nō mi- nus ambigitur, nunquid genitale semē duorū principiorū materialis et effe- ctui rationē subeat, ut cū Diuo Hippocrate et Polybo Galenus existimat: an effectiui tantū, ut Aristotelis est opinio, qui licet principij motionis mē- struo sanguini à semine inferri arbitrabatur, non tamē ex ipso, uelut ex ma- teria, animal formari putabat. His præter alias de seminis materia, & ipsius ab animalis parti- bus sedibusq̄ decisione, ac uasorū seminaliū ductu, forma, ortu, numero, insertionē, præterea et acetabulorū in utero essentia, & sanguinis mēstrui natura, fetusq̄ enutritio, inter primarios medicos & philosophos innumeras atq̄ penitus ex diametro contrarias dissensiones, accedit, quæ testium sit conformatio, & nunquid semen illi, ut Galenus annuit, generent: num uerò tan- tum planarum, quæ Græcis λεία uocantur, quasq̄ tetrices suis telis appendent, uicem ex Pe- ripateticorum sententia gerant. Vt interim prætereā mille de fetus formatione, & quando masculus, quando femina producat, de fetus ad parentes similitudine, ac signis, de optima animæ parte: num scilicet hæc calor semini innatus, alia uel substantia sit, aut alicunde missa, ac ali- quid prorsus incorporeū aut corporeū: & rursus si ita sit, num id cū homine, an prius cū omni- bus animis creet, unde id dimittatur, præterea mortale ne an immortale sit, eiusq̄ generis alias penē infinitas philosophorum medicorumq̄ differētiās, & quæ cælum terræ miscēt nomina à uarijs usurpata autoribus, ac diuersis pugnantibusq̄ partibus diuersimodē imposita, & denuò ab

ab interpretibus misere conuerſa. Adde sanē, ut ingentibus iniqua opinio- num dogmatumq̄ procellis fluctuans, uehementer ambigem, unde generationis in uiro organorū tractationē bo- no omine auspicer. Si enim meā cōmemoratorum dogmatū sententiā primū exposuero, præ- ter hoc quod sanctissimæ religionis nostræ fides nōnulla sibi priuatim uendicat, & pleraq̄ me- ritò in dubiū uocari prohibet, hæc nostræ ætas rerum capitibus potius q̄ proluxa enarratione oblectatur, qui de seminarijs instrumentis incideret sermo, illis nondum explicatis, obscuri- tatem nō leuem pararet. Rursus si postpositis aliorū controuersijs, organorū descriptionē ag- grediar, pleraq̄ illorū placitis repugnantia occurrent: quæ si exactius cōprobare adnissus fuero, manca inter ceptaq̄ reddet oratio. At quum alicunde inchoandū sit, nuda organorū descriptio subijciatur: quam ubi ex dissectione uerā (qualem professō descripturus sum) animaduertis, ilico in procinctu erit, quid de quamplurimis dogmatibus citra prolixam argumentorū consu- rationem sentiendum sit. In quibusdam autē quantumuis etiā sedulò Naturæ opera expendas, nihil quod tibi omni ex parte sanū uidebit, adinuenire poteris: nisi forte in alicuius uerba secus atq̄ decet iurans, tuo sensui derogare lubeat, rationeq̄ prorsus careas. Atq̄ hīc adeò non iniuria miraberis, omnes qui huiusmodi tractationē aggressi sunt, subinde ignorata & neglecta orga- norū constructione, tot opinionū portēta inuexisse, omnesq̄ inter se quodāmodo dissentire, ac differētibz argumentis eosdē autores sua placita Andabatarū modo confirmasse. Quo autem ex his sententijs fluctibus assequuta Anatome facilius euadas, generationis in uiro organorū fabricā ordine explicabo. Testium itaq̄ in uiris situs nulli nō cōspicius est, ut & binarius ip- sorū numerus, unde didypus & gemini appellatur: quamuis interdum unus tantū, & interdum tres simul reperiantur. at id rariū q̄ nōnulli existimant, tertium testem tuberculū præter Naturā ex meliceridum, aut steatomatum, aut atheoromatum numero in scorto reconditū enumerātes. Porro testium forma, substantia, tunica, & illorū functionibus subseruientia uasa, nō etiam pa- tent singulis. Sunt igitur testes rotundi, sed paulo admodū oblongiores q̄ aut lati, aut profun- di: dein humiliori parte nōnihil obtusiores amplioresq̄, q̄ superioris de uisuntur. uerū & id admodū obscure: etiā si testes quorū nomē à plerisq̄, & præcipuè Arabibus inuenerint. In exter- na superficie nullū penitus sinū impressionē uelut inæqualitatē obtinēt. Substantia constant alba, lactea, molli, & sibi undecūq̄ simili ac cōtinua, nisi quod uenulis frequētibz ipsedē exi- guis tenuissimisq̄ oppleta sit, ob idq̄ rara cauernosaq̄, quemadmodū lienis substantia esse ui- deat. Atq̄ id parū alijs animaduersum est dissectionis professoribus, meq̄ diu latuit, quod inter dissecandum testē uehementius cōprimere soleā. Neq̄ uiro- rum testes ullum omnino sinū cavitatem uelut exiguū, præter eā quæ secundariò ipsis eiusmodi uenularū gratia accedit. Vnde autē ue- næ uascula uelut quæ testis substantiæ implicari dicebam, ortum ducant, sensim explicare conten- dam. Testes pluribus tunicis seu inuolucris integuntur: ac alijs quidem utriq̄ testis cōmunibus, alijs autē priuatim singulos testes inuoluentibus. Ambos enim testes unā cum ipsorū peculiari- bus tunicis & seminarijs uasis, cutis ipsa & membrana, quā carnosam nō immeritò uocari di- ximus, perinde atq̄ uniuersum corpus, amplexant, & duo utriq̄ testibus cōmunia statuunt in- uolucra: cutis quidē unū, quod reliqua corporis cutē tenuius est, et uelut futura quadā & rugis interstinguit, ac quibusdā scrotū, quibusdā uerò (qui se Latinijs loqui existimāt) scortū, Græ- cis uerò σκρότιον dicitur. Alterū autē cōmune inuolucrum mēbrana carnosā efformat, hīc perinde ac cutis, longē q̄ in reliquo corpore tenuior, sed uenis frequētiorebus intertexta. Præter hāc uerò tenuitate cutis & mēbrana aliud peculiariter hīc, ut & in fronte ac pene sibi uendicāt, quādoqui- dem nullus inter ipsas interuenit adeps: nō aliter professō q̄ si Natura uiro- rum testibus laxius te- nuisq̄ uoluisset à cute & ea mēbrana obduci inuolucrum, à uiro- rumq̄ testibus nō minus q̄ à cere- bro omnē abesse pinguedinē. Nam & si membranarū quæ uenis arterijsq̄ frequentibus interte- xunt circa testes ad sit copiam, nullus tamē, ut ferē in reliquo corpore esse solet, hīc cōspicit adeps. Porro utrumq̄ testē priuatim inuoluentes tunicæ, amplitudine, conformatione, tenuitate inui- cē admodū uariāt. Vna enim, quæ & exterior est, testē cū suis uasis ad eā usq̄ sedē, quā magnæ peritonæi amplitudini cōmittunt, induit, ualida quidē, sed tenuis, uenisq̄ abundas. Quā enim uenā arteriamq̄ seminales, ac dein uas semē à teste sursum ducens, ex peritonæi magna amplitu- dine in inguinū regionē ipsumq̄ scortū duci audies, illic peritonæi presens educit inuolucrum, quod peritonæi pars processusq̄ meritò censet, itaq̄ ab ipso peritonæo prodit, ut scortū à cute deduci pronalsq̄ cernimus. Hoc inuolucrum seu tunica exteriori superficie, quā hanc carnosā mēbrana cōtingit, fibris quibusdā mēbraneis illi cōnascit, adeò sanē frequētibz, ut interdū has alia testis tunicā cōstituisse arbitratus fuim. uti etiā subinde in aquosis ramicibus accidere cō- spicimus. Ab his nāq̄ mēbraneis fibris tunica interdū conflāt, quā inter secūdū aqueo humore oppleta inuenimus. Ceterū quā dextri testis tunica sinistri testis cōtingit tunica, ambē tunicæ fi-

Testium situs
ac numerus.

Testium for-
ma.

Substantia.

Testis inuolu-
cre, utriq̄ tes-
tis inuolu-
cre.

Priuatū utri-
usq̄ testis in-
uolucrum.